

Wandelen in Veere
Duur van de Wandeling: 1 uur

De wandeling begint bij het Stadhuis. U ziet aan de mooie gevel met de beelden van de Heren en Vrouwen van Veere in hun nissen, dat het stamt uit de late gotiek, zo eind 15 e eeuw. De bouwmeester was Evert Spoorwater.

Maar het slanke torentje in de Renaissance-stijl is 100 jaar later gebouwd door Adriaen de Muer uit Brugge. Toch is het prachtig geheel. Het vergulde schip en ook de andere mooie bekroningen zijn gemaakt door de koperslager Hans Mulder.

Onder de grote peer zien we de klokken van het carillon. In 1972 is het carillon voor het laatst gerestaureerd. Onder de balustrade ziet de uit hout gesneden dragende vrouwenfiguren, de z.g. kariatiden.

De vele kleine dakkapelletjes vindt men ook op het Middelburgse stadhuis en op vele Vlaamse gotische gebouwen. Fier dragen de leeuwjes hun vaantjes op de top van de grotere kapellen.

Aan de verschillende boogvormen en de twee lege nissen is te zien dat de ingang vroeger een boog meer naar rechts was.

De Heren en Vrouwen van Veere zijn van links naar rechts:

- 1 Hendrik IV van Borselen
- 2 Janna van Halewijn, zijn vrouw
- 3 Wolfert IV, hun zoon
- 4 Charlotte de Bourbon, de tweede vrouw van Wolfert
- 5 Philips van Bourgondië en zijn vrouw
- 6 Anna van Borselen, dochter van Wolfert
- 7 Adolf van Bourgondië, zoon van Anna en Philip

Zij leefden in de 15^e eeuw, toen het stadhuis werd gebouwd, op hun kasteel Sandenburch dicht bij Veere. Het was een veelbewogen leven in een onrustige tijd. De oorspronkelijke beelden zijn nog te zien in de Schotse huizen waar we straks komen. De nieuwe beelden zijn door de beeldhouwer O. Wenkenbach in 1931 gemaakt. Toen is de voorgevel gerestaureerd.

Voordat U het stadhuis naar binnen gaat, bekijken we nog even “ De Kaak” het stoepje met twee treden links van het bordes. Als straf stond men daarop te kijk wanneer men een of ander misdrijf had gepleegd. Een ijzeren beugel die aan de muur waren bevestigd, de dicht gestreken gaten zijn nog te zien, werd om de hals van het hem of haar gesloten zodat men niet weg kon. Men werd bespuwd en met straatvuil bekogeld door de omstanders, zoals dat gebruikelijk was in vroegere tijd. Aan de plaats waar de gaten in de muur zaten voor die beugel, kunt U duidelijk zien dat de mensen vroeger kleiner waren dan tegenwoordig.

Binnen in het stadhuis zijn o.a. de interessante vierschaar, de mooie beker van Maximiliaan van Bourgondië en nog meer Veerse oudheden te zien.

Wij gaan nu naar de kade, slaan daar rechtsaf en zien dan al gauw de mooie Schotse Huizen. “ Het Lammekeken” en de “ Struijs “ genaamd.

De naam “ Schotse Huizen” is ontstaan omdat ze in de 16^e en 17^e eeuw door de Schotse kooplui als woonhuis, kantoor en pakhuis werden gebruikt. Veere had namelijk het stapelrecht van de Schotse Wolhandel verkregen. Dit droeg bij tot de vooruitgang van het stadje. Toen waren er 5.000 tot 10.000 inwoners, nu nog maar 1.000. Tegenwoordig is er in de Schotse huizen een museum.

We vervolgen de wandeling verder langs de kade en komen bij de Campveerse Toren. Als we door het poortje gaan, komen we op de rotonde waar twee oude kanonnen staan uit de bloeitijd van Veere.

De Campveerse toren herinnert aan de oorspronkelijke naam van Veere, dat in de middeleeuwen Campveer heette, omdat van hier een veer op Campen, een plaats op Noord Beveland, werd onderhouden. Omstreeks 1500 werd deze toren gebouwd. Op het eind van het havenhoofd er tegenover stond nog zo'n toren, die de Kruidtoren heette. Als U het wapen van Veere bekijkt ziet U zo'n havenpoort met een boot ertussen en twee “Wildemannen” erop.

De Kruidtoren is in het jaar 1630 op een stille nacht in de diepe geul van het Veerse gat verdwenen. Geen steen stak meer boven water, zo diep had de ebstream een geul uitgeschuurd. Nu is er geen eb en vloed meer, want in de verte ziet U de dam van Walcheren naar Noord Beveland, die in 1961 het Veerse gat afsloot van de zee. Het werd toen Veersemeer en de visserhaven werd jachthaven.

Als we weer teruggaan door het poortje zien we tegen de muur een verweerd stuk bot van een walvis hangen, dat herinnert aan de Walvisvaart. We vervolgen onze wandeling over het tegelpad langs het Veersemeer. Waar nu het parkeerterrein is stonden in vroegere eeuwen ook allemaal huizen. Als we de hoek om zijn, zien we de machtige romp van de Grote Kerk verrijzen.

We gaan over het tegelpaadje tussen de akkers recht op de kerk aan. Hier waren vroeger de grachten en wallen om de stad. U ziet het nog aan de golving van het bouwland. We komen eerst bij de Cisterne of stadsfontein. Het is merkwaardig achtkantig bouwwerk over de grote waterput heen, die gegraven is om de Schotse Wolhandelaren van goed water te voorzien. Voor we straat oversteken kijken we nog even naar de gebeeldhouwende wapens van Veere in de buitenmuur van de Cisterne.

Nu gaan we de Grote kerk bekijken. Aan deze Onze Lieve Vrouwekerk is meer dan eeuw lang gebouwd, van 1405 tot 1560. De bekende Vlaamse bouwmeester Anthonius Keldermans en later zijn zoon Rombout, hebben bij de bouw de leiding gehad.

De toren had volgens het ontwerp wel driemaal zo hoog moeten worden. Het was volgens de oude geschiedschrijvers een prachtig gebouw met mooie altaren en gotische ramen. Maar er is veel gebeurd in de loop der eeuwen. In 1686 brandde de kerk en toren uit. Enkele jaren later werden ze weer hersteld, maar veel eenvoudiger. Toen werd het koepelvormig dak op de toren gebouwd. Daarvoor was er een houten klokkenverdieping met carillon.

In 1809 landden de Engelsen op Walcheren. Ze gebruikten de kerk als hospitaal. In 1811 richtten de Franse overheersers de kerk in als paardenstal, kazerne en hospitaal. Na de Franse tijd werd de kerk gebruikt als werkhuis voor honderden bedelaars en landlopers, met hun vrouwen en kinderen. Later was de kerk weer hospitaal tot 1860. Daarna is het gebouw ongebruikt gebleven. In 1975 is er een

vloer in aangebracht en in het seizoen is er culturele tentoonstelling waar ook veel te zien is over de geschiedenis van de Grote kerk.

Als we de Grote kerk verlaten hebben gaan we de Kapellestraat in. We zien aan de rechterkant de Kerkstraat die we een eindje ingaan, om het bronzen beeld van Valerius te bekijken, dat tegenover het Godshuis in het grasveld staat. Het is gemaakt door de bekende beeldhouwer Mari Andriessen. Valerius (overleden 1625) was notaris in Veere en is vooral bekend door zijn liederen over de opstand tegen Spanje, zoals; Wilt heden nu treden..... en O Heer, die daar des hemels tente spreidt..... .

We keren weer terug, gaan de poort in de muur rondom de kerk en komen op het kerkplein. Direct links zien we in de verte de ingang van de Kleine kerk waarin 's zondags de Hervormde kerkdiensten worden gehouden. Dit kerkgebouw was vroeger het koor van de Grote kerk en is ook in 1686 uitgebrand, maar weer herbouwd.

We vervolgen onze wandeling over het met gras begroeide kerkplein en komen langs de toren bij de uitgang in de muur.

Daar staat een huisje dat nu kantoor is van de VVV. Vroeger stond er nog zo'n huisje aan de andere kant bij de toegang van de doorgang. Het waren wachthuisjes bij de toegang tot de kazerne in de Franse tijd.

Wij gaan nu een klein eindje de weg naar Middelburg op en slaan dan rechtsaf om onze wandeling te vervolgen langs het schilderachtige laantje dat nog het "Singeltje" heet. Want vroeger was aan de rechterkant van dit singeltje de stadsgracht, daar waar nu de boomgaarden zijn. Achter het landhuis "Stil Water" lag het kasteel Sandenburch waar de Heren en Vrouwen van Borsele woonden, die we al ontmoet hebben aan de gevel van het stadhuis.

We steken aan het eind van Het Singeltje de rijweg over en komen in de Warwijksestraat . Links ziet U molen " De Koe uit 1736. In de Warwijksestraat zien we de oude smidse waar de paarden werden beslagen.

Als we de Warwijksestraat door zijn komen we weer op de Kade. Nu gaan we langs de overzijde van de jachthaven naar de " Stenen Beer". Dit is een onderdeel van de stadsverdediging uit de Franse tijd. Als u de gang doorloopt ziet U de schietgaten en komt U langs een wenteltrap weer naar boven bij het Veersemeer. Als we via een trap weer op de stadsmuur gekomen zijn, gaan we over de brug naar de Kade terug.

Bij het stadhuis aangekomen, hebben we de wandeling beëindigd en de belangrijkste gebouwen van Veere gezien, maar U kunt nog langs schilderachtige straatjes wandelen zoals bijvoorbeeld, de Stadhuisstraat of de Oomstraat.

Verder een rondvaart door en langs Veere is zeker aan te bevelen.

